

15-49 YAŞ GRUBU KADINLARIN HIV/AIDS HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Özgür Alparslan

Arş. Gör. Gülbahiyar Doğaner

Ebe Nurten Kızkapan

Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu

*9-12 Kasım 2006 tarihinde 1. Ulusal Sağlığı Geliştirme ve Sağlık Eğitimi Kongresinde (Uluslararası katılımlı) (Muğla/Marmaris) poster bildiri olarak yayınlanmıştır.

Özet

Bu araştırma, Sivas'taki 15-49 yaş grubu kadınların HIV/AIDS hastalığı ile ilgili bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Sivas ili 8 merkez sağlık ocağında uygulama yapan ebelik öğrencilerinin ziyaret ettikleri evlerdeki 15-49 yaş grubu kadınlar araştırmanın evrenini oluşturmuş olup, bu evlerden rastgele örnekleme yöntemine göre seçilen bir kadına, geliştirilen soru formu yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Toplam 352 kadına görüşülmüştür.

Veriler, 15-49 yaş grubu kadınların tanıttıcı bilgileri ve HIV/AIDS ile ilgili bilgilerini kapsayan 26 soruluk bilgi formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (10.0) programına yüklenerek değerlendirilmiştir. Veriler kişi sayısı ve yüzdesi şeklinde tablolaştırılmıştır.

Bu araştırmada elde edilen sonuçlara göre; kadınların %74,7'sinin HIV/AIDS ile ilgili bilgileri radyo ve televizyondan öğrendiği, %60,2'sinin "kötü, ölümcül, tedavisi olmayan bir hastalık" olarak tanımladığı belirlenmiştir. Kadınların %95,2'si "cinsel ilişki" ile HIV/AIDS'in bulaşabileceğini belirtirken, %73'ü "tokalaşma, sarılma, yanak yanağa öpüşme" ile HIV'in bulaşmayacağıını belirtmiştir.

Kadınların HIV/AIDS'ten korunma yollarına ilişkin cevapları incelendiğinde, %51,1'inin "tek eşlilik", %49,7'sinin "cinsel ilişki sırasında kondom kullanma" cevaplarını verdiği saptanmıştır. Araştırma kapsamına alınan kadınlardan %44,9'unun aşısının, %56,8'inin de tedavisinin olmadığını bildiği saptanmıştır.

Kadınların HIV/AIDS hastalığına ilişkin düşünce ve tutumları incelendiğinde; %56,3'ünün HIV'lı bireyle aynı yerde çalışabileceğii, %75'inin HIV'lı bireyin toplumdan uzaklaştırılmasını istemediği, %55,4'ünün ise HIV'lı arkadaşa dokunup sarılabileceği saptanmıştır. Araştırmaya katılan kadınlardan %75,8'i HIV/AIDS'le ilgili eğitim verildiğinde katılımcılarını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak bu çalışmada; kadınların HIV/AIDS hakkında bilgilerinin olduğu ancak yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir. Günümüzün en önemli hastalıklarından olan HIV/AIDS'in daha fazla kişiye bulaşmasını engellemek için özellikle ebe ve hemşireler tarafından başta kadınlar olmak üzere toplumun her kesimine HIV/AIDS ile ilgili sağlık eğitimlerinin verilmesi ve korunmanın önemini anlatılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: 15-49 yaş grubu kadınlar, HIV/AIDS, Bilgi düzeyi

Summary

This research was carried out with the aim of determining the information levels on HIV/AIDS in women in the 15-49 age group in Sivas.

Pre-prepared questionnaires were done in face-to-face interviews to women chosen using a random method from a universal research group which was developed from research carried out by home visits done by midwifery students on women in the 15-49 age group in 8 health clinics from the Sivas region. In total 352 women were interviewed.

The research data was collected from a questionnaire which totalled 26 questions about personal information of the women and HIV/AIDS. The research data were analysed using the SPSS (10.0) computer program. The data have been put into tables according to percentages and number of people.

According to the results of this research, %74,7 of the women had learned about HIV/AIDS from radio and television, and %60,2 stated that HIV/AIDS was 'a terrible, lethal, disease without treatment'. While %95,2 of the women stated that HIV/AIDS can be transmitted by "sexual relationships", %73 stated it could be transmitted by 'hand-shaking, hugging and kissing on the cheek'.

On examination of the results about protection from HIV/AIDS, it was determined that %51,1 and %49,7 of respondents stated 'monogamy', 'using a condom during a sexual relationship' respectively as answers. Of the women in the research it was determined that %44,9 stated that AIDS doesn't have a vaccination and %56,8 stated that AIDS had no treatment.

On examining %56,3 replied that they could work in the same place as someone with HIV infected, %75 stated that somebody with HIV infected should not be removed from society, %55,4 replied that they could touch and hug a friend who had HIV. According to the women in this study %75,8 said that they would participate in education about HIV/AIDS.

As a result of this research it has been determined that the women have some knowledge of HIV/AIDS but not at a sufficient level. It is recommended that health education about HIV/AIDS and the importance of protection be given to all sections of a society, especially women, by midwife-nurses to prevent the transmission to more people of one of the most important disease of our times.

Key words: Women in 15-49 age group, HIV/AIDS, Knowledge levels.

Gerek örgün eğitim, gerek halk eğitimi, gerekse medya yolu ile yapılacak eğitimlerle kazandırılacak davranış değişiklikleri, insanları HIV enfeksiyonundan korumada oldukça önemlidir.

Giriş

HIV/AIDS hastalığı (Human Immune Deficiency Virus/Acquired Immuno Deficiency Syndrome) dünyada hızla yayılan önemli, en güncel sağlık sorunlarındandır (1). Son yıllarda HIV/AIDS hastalığının epidemisinde önemli değişiklikler gözlenmektedir. En önemli değişiklik hastalığın ilk görülmeye yaşının 20'den 15'e inmesidir. Diğer bir değişiklik epideminin başlarında %20 olan enfekte kadın oranının %40-50'lere yükselmesidir (2). Kadın erkek oranı farklı olmakla birlikte, HIV enfeksiyonuna yakalanan kadınların sayısında yıllara göre önemli artışlar görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde kadınlarda görülen HIV enfeksiyonu oranı 1984 yılında %11 iken, 1990 yılında %34'e, 1997 yılında %42'lere çıkmıştır. Diğer önemli bir nokta ise kadınlarda görülen HIV enfeksiyonunun %80'inin doğurgan yaşıta görülmüşidir (3,4,5,6). T.C. Sağlık Bakanlığı Haziran 2006 verilerine göre ülkemizde 1985 yılından 2006 yılının ilk 6 ayını kapsayan döneme kadar 2412 HIV/AIDS vakası tespit edilmiştir. Türkiye'de tespit edilen olguların 750'si kadın olup en fazla vaka ve taşıyıcı 30-34 arası yaş grubunda yer alırken bulaşma yollarının başında heteroseksüel cinsel ilişki gelmektedir (9).

Kadınlar giderek artan bir sıklıkla HIV ile enfekte olmaktadır (10). Kadın, özellikle az gelişmiş toplumlarda, düşük statüsü, sosyal ve ekonomik koşullarının elverişsizliği nedeniyle HIV enfeksiyonu sırasında daha korunmasız ve zayıf bir konumdadır. Ülkemizde de kadınların önemli bir kesiminin eğitim ve sosyo-ekonomik düzey açısından olumsuz konumları ve toplumumuzda cinsel hayatın rahatlıkla tartışılaması kadınların HIV enfeksiyonuna maruz kalma riskini daha da artırmaktadır (11). Tüm dünyada yapılan epidemiolojik çalışmalar HIV'ın kan, cinsel ilişki ve anneden bebeğe olmak üzere üç yolla bulaştığını göstermektedir (12). Özellikle cinsel yolla bulaşma tüm dünyada en yaygın ve en sık bulaşma yoludur (7). Korunmasız cinsel ilişkide, virüsün HIV enfekte erkektен kadına bulaşma riskinin, HIV enfekte kadından erkeğe bulaşma riskinden daha fazla olduğu bilinmektedir (8).

Tam tedavisi olmayan hastalıklarla (HIV/AIDS vb.) savaşta en önemli ilke korunmadır. Bunun da tek yolu eğitimdir (6). Gerek örgün eğitim, gerek halk eğitimi, gerekse medya yolu ile yapılacak eğitimlerle kazandırılacak davranış değişiklikleri, insanları tam tedavisi olmayan bu hastalıktan korumada oldukça önemlidir (13). Sağlığı korumak amacıyla topluma sağlık eğitimi vermenin (hemşire, ebe vb.) ilk basamağı ise ihtiyacın belirlenmesidir (14). HIV/AIDS hastalığı ile ilgili kadınların bilgi düzeyinin belirlenmesi, verilmesi planlanacak eğitim programlarına yol göstermesi ve yanlış bilinen noktaların düzeltilmesi açısından önemli bir katkı sağlayacaktır (13).

Bu araştırma kadınların HIV enfeksiyonu açısından riskli grupta olması ve kadınlarla yakın çalışma ortamı içinde olan hemşire ve ebelerin kadınlara yönelik hizmetlerinde yol göstericilik sağlaması açısından, Sivas'taki 15-49 yaş grubundaki kadınların HIV/AIDSlarındaki bilgi düzeylerini saptamak amacıyla yapılmıştır.

Materiyal ve Metod

Araştırma, 3 Mart- 3 Nisan 2004 tarihleri arasında Sivas merkezine bağlı Alibaba, Aydoğan, Çayyurt, Emek, Esentepe, Gökmedrese, Kızılırmak ve Mımar Sinan sağlık ocakları bölgesinde yaşayan kadınların HIV/AIDSlarındaki bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. İlgili sağlık ocakları bölgesinde, sağlık yüksekokulu ebilik bölümü öğrencilerinin "Aile planlaması ve Doğum" dersinin uygulaması sırasında ev ziyareti yaptığı evler (352 ev) ve bu evlerde yaşayan 15-49 yaş grubu kadınlar (N=1056 kadın) evreni oluşturmuştur. Rastgele örneklemeye yöntemine göre seçilen her evden araştırma katılmayı kabul eden birer kadın (n= 352) örneklemi oluşturmuştur.

15-49 yaş grubu kadınların tanıtıçı bilgilerini ve HIV/AIDS hastalığı ile ilgili bilgileri içeren 26 soruluk veri formu araştırmacılar tarafından literatür taraftarak oluşturulmuştur. Veri formuna, 20 kadına ön uygulaması yapılarak son şekli verilmiş ve ev ziyaretleri sırasında

Tablo 1: Kadınların HIV'ın Bulaşma Yollarına İlişkin İfadelerinin Dağılımı (S: 352)

Bulaşma Yolları	Bulaşır		Bulaşmaz		Bilmiyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Cinsel ilişki ile	337	95,7	6	1,7	9	2,6
Gebe kadından bebeğe	285	81	12	3,4	55	15,6
Kan nakli ile	328	93,2	13	3,7	11	3,1
Tokalaşma, sarılma, yanak yanağa öpüşme	56	15,9	257	73	39	11,1
Hastanın tabak, çatal, bardağı ile	112	31,8	184	52,3	56	15,9
Hastanın kullandığı tuvalet, banyo, giysi ile	104	29,5	190	54	58	16,5
Öksürme, hapşırma ile	115	32,7	188	53,4	49	13
Sivrisinek, böcek ısırması ile	140	40,4	136	38,6	74	21
Anneden emzirme yolu ile	229	65	47	13,4	76	21,6
HIV/AIDS hastasıyla ortak dış fırçası kullanımı ile	240	68,2	67	19	45	12,8
Ter ile	78	22,2	198	56,2	76	21,6
Diş tedavisi, traş, manikür gibi işlemlerde kullanılan araçların temiz olmaması ile	265	75,3	46	13,1	41	11,6

yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (10.0) programı ile değerlendirilmiştir. Veriler kişi sayısı ve yüzdesi şeklinde tablolastyırılmıştır.

Bulgular

Araştırma kapsamına alınan kadınların yaşları 15-49 arasında değişmekte olup %29,5'i 20-24 yaş grubundadır. Diğer taraftan kadınların %65,3'ünün evli, %65,1'inin ev hanımı ve %34,7'sinin eğitim durumunun ilkokul olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan kadınların %74,7'sinin HIV/AIDS ile ilgili bilgileri radyo ve televizyondan, %23,8'inin ise

kitap, dergi ve gazetelerden, %6,3'ünün sağlık personelinden edindikleri belirlenmiştir.

Tablo 1'de HIV'ın bulaşma yolları ile ilgili cevaplara bakıldığından; incelenen kadınların %95,7'si HIV'ın cinsel ilişki ile, %93,2'si kan nakli ile %81'i ise gebe kadından bebeğe bulaşabileceğini ifade etmiştir. Kadınların %73'ü HIV'ın tokalaşma, sarılma ve yanak yanağa öpüşme ile bulaşmayacağını ifade ederken, kadınların %21,6'sı HIV'ın ter ile, yine %21,6'sı ise anneden bebeğe emzirme yolu ile bulaşıp bulaşmayacağını bilmediğini belirtmiştir.

Tablo 2: HIV Enfeksiyonunun Bulaşmasını Önleme Yöntemlerine İlişkin Kadınların İfadelerinin Dağılımı

HIV/AIDS'ten Korunma Yolları (S: 352)	Sayı	%
Aile Planlaması Yöntemleri ile Korunma		
Kondom (prezervatif)	272	77,3
Hap	8	2,3
Spiral (RİA)	3	0,8
Bilmiyorum	69	19,6
Kadının Kendisini HIV/AIDS'ten Koruma Yolları*		
Tek eşlilik	180	51,1
Cinsel ilişki sırasında kondom kullanma	175	49,7
HIV enfekte olduğu bilinen biriyle hiç konuşmama	10	2,8
Kan alışverişinde bulunmama	103	29,2
Eğitim	108	30,6

*İfadeler birden fazla olduğu için yüzdeler "S" üzerinden değerlendirilmiştir.

Tablo 3: Kadınların HIV/AIDS Hastalığına İlişkin Düşünce ve Tutumlarının Dağılımı

HIV/AIDS'le İlgili Düşünce ve Tutumları (S*=352)	Evet		Hayır		Bilmiyorum	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
HIV/AIDS ile ilgili eğitim verilse katılır misiniz?	267	75,8	66	18,8	19	5,4
HIV enfekte kişiyle aynı yerde çalışır misiniz?	198	56,3	119	33,8	35	9,9
HIV/AIDS'li birey toplumdan uzaklaştırılmalı mı?	69	19,6	264	75,0	19	5,4
HIV/AIDS'li arkadaşınıza dokunup, sarılabilir misiniz?	195	55,4	109	31	48	13,6

*İfadeler birden fazla olduğu için yüzdeğer "S" üzerinden alınmıştır.

"HIV'ın bulaşmasını önlemede hangi aile planlaması yöntemleri etkilidir?" sorusuna kadınların %77,3'ü kondom (prezervatif) etkilidir cevabını vermiştir. Aynı kadınlar kendilerini HIV/AIDS'ten korumak için %51,1 oranında "tek eşliliği", %49,7 oranında ise "cinsel ilişki sırasında kondom kullanmayı" tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca kadınların %30,6'sının eğitimin HIV/AIDS'ten korunmada etkili olduğunu ifade ettikleri belirlenmiştir (Tablo 2).

Ayrıca HIV/AIDS aşısıyla ilgili araştırmaya katılan kadınların; %44,9'u HIV/AIDS'in aşısı yoktur cevabını verirken, %28,4'ü ise HIV/AIDS'in aşısının olup olmadığını bilmeyi ifade etmiştir. Kadınların %56,8'i HIV/AIDS hastalığının tedavisi olmadığını belirtirken %11,7'si ise tedavisinin olup olmadığını bilmediğini ifade etmiştir.

Tabloda 3'te kadınların %75,8'i HIV/AIDS'le ilgili eğitim verildiği zaman katılabileceğini ifade etmiştir. Kadınların %56,3'ü HIV enfekte bireyle aynı yerde çalışabileceğini belirtirken %33,8'i ise çalışmayaacağını belirtmiştir. Araştırma alanan kadınların %75'i HIV enfekte bireyin toplumdan uzaklaştırılmaması gerektiğini belirtirken, %55,4'ü de HIV enfekte bir arkadaşı olduğunda dokunup sarılabileceğini belirtmiştir.

Tartışma

Araştırmaya alınan kadınlar çeşitli kaynaklardan HIV/AIDS ile ilgili bilgi edinmiş olup, çoğunluğunun HIV/AIDS ile ilgili bilgileri radyo, televizyondan edindiği belirlenmiştir. Bu konuda yapılan farklı çalışmalarında da radyo televizyonun en önemli bilgi kaynağını oluşturdu-

ğu gösterilmiştir (15,16,17). Kadınların çoğunluğunun radyo ve televizyondan bilgi edinmeleri sağlık eğitiminde rol alan hemşire, ebe, sağlık memuru, hekim gibi sağlık çalışanlarından yardım almadıklarını düşündürmektedir. Bu nedenle radyo, televizyon, gazete ve dergilerde HIV/AIDS'e yer veren programlarda sağlık eğitimcilerinin daha fazla yer alması gerekmektedir.

Bilindiği gibi HIV/AIDS bulaşıcı bir hastalık ve en önemli bulaşma yolları arasında cinsel ilişki, kan ve kan ürünlerine parenteral maruz kalma, annelerden çocuklarına perinatal yolla geçiş yer almaktadır (5). HIV'ın en sık bulaşma yolu cinsel ilişkidir. Araştırma kapsamına alınan kadınların %95,7'si HIV'ın cinsel ilişki ile bulaşabildiği yanıtını vermiştir. Yapılan diğer çalışma sonuçlarında da HIV'ın en çok cinsel ilişki ile bulaştığı belirtilmiştir (13,18).

HIV'ın diğer bir bulaşma yolu da enfekte kan ve kan ürünlerine maruz kalmadır. Bu çalışmada kadınların çoğunluğu (%93,2) HIV'ın kan yoluyla bulaştığını belirtmiştir. Toplumun değişik kesimlerinde bilgi ölçme ile ilgili yapılan çalışmalarında (19,20) sonuçların benzer bulunduğu görülmektedir. Kadınlar tarafından HIV/AIDS'in en önemli bulaşma yollarının bilinmiyor olması önemli bir bulgudur. Bu da medyanın bu konulara ağırlık vermesinden kaynaklanıyor olabilir.

HIV'ın perinatal geçişi gebelik, doğum ve emzirme dönemlerinde olmaktadır. Araştırma kapsamına alınan kadınların %81'i HIV'ın gebeden bebeğe geçebileceğini, %65'i ise emzirme sırasında bebeğe HIV bulaşabileceğini be-

lirtmiştir. Yazıcı'nın (1999) 15-49 yaş grubu kadınlarla yaptığı bir çalışmada kadınların %83'ü HIV'ın gebe kadından bebeğe geçebileceğini, %65.8'i de HIV'ın emzirme yoluyla bebeğe bulaşacağını belirtmiştir (7). Bu araştırmada elde edilen sonuçlar ile Yazıcı'nın yaptığı araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. Toplumun değişik kesimlerinde yapılan araştırmalarda HIV/AIDS'in temel bulaşma yollarının biliindiği gözlenmektedir ki bu da sevindirici bir durumdur. Ancak bu çalışmada kadınların yarısının HIV enfeksiyonunun emzirme ile bebeğe bulaşabileceğini ifade etmeleri, bu konuda kadınların bilgilerinin yetersiz olduğunu göstermektedir. Bu nedenle hemşire ve epler tarafından verilen sağlık eğitimlerinde ve emzirme danışmanlığı sırasında bu konulara da yer verilmelidir.

Araştırmada incelenen kadınlar; HIV'ın tokalaşma, sarılma, yanak yanağı öpüşme ile, %31.8'i hastanın tabak, çatal, bardağı ile, %29.5'i tuvalet banyo, giysi ile, %32.7'si öksürme hapşırma ile, %32.7'si sıvrisinek isırması ile, %22.7'si de ter ile bulaşacağını belirtmişlerdir. Oysaki HIV günlük sosyal ilişkilerde, tabak, çatal, bardak ile tuvalet banyo gibi ortak kullanım alanlarında, öksürme, hapşırma ve ter yolu ile bulaşmamaktadır. Ayrıca HIV'ın sıvrisinek yoluyla da insanlara geçtiğini gösteren bir kanıt yoktur. Bu araştırmamanın sonuçları diğer araştırmalardaki sonuçlar ile benzerlik göstermektedir (2,7,13,15). İlgili sorulara bireylerin doğru cevap vermemesi bu konuda bilgi eksikliklerinin olduğunu göstermektedir. Bu da kadınların davranışını etkileyebilecek ve HIV enfekte bireyi istememe, dışlama gibi istenmeyen sonuçlara neden olacaktır.

Bu nedenle kadınlarla yakın çalışma ortamı içinde bulunan hemşire ve epler kadınlarla bu konuda yeterli bilgi vermelii, ayrıca televizyon, gazete gibi yayın araçlarında HIV/AIDS'in bulaşma yolları kadar bulaşmadığı durumlar hakkında bilgilere de yer verilmelidir.

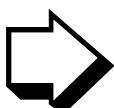
Araştırma kapsamına alınan kadınların HIV enfeksiyonundan korunmaya ilişkin ifadeleri incelendiğinde kadınların

büyük çoğunluğu (%77.3) aile planlanması yöntemlerinden kondomun koruyucu olduğunu bildikleri belirlenmiştir. Ancak HIV'ın kendilerine bulaşmasını önlemede kullanacakları etkin koruma yolları sorulduğunda, kadınların sadece %49.7'si cinsel ilişki sırasında kondom kullanımının etkili olacağının yanıtını vermiştir. Bu sonuçlara göre kadınların HIV enfeksiyonundan korunma yolları konusundaki bilgilerinin tutarlı ve istendik düzeyde olmadığı, kendilerini korumak söz konusu olunca bildiklerini uygulama sorunu yaşadıkları, yeterince önemsemekleri söylenebilir. Diğer araştırma sonuçlarına (2,15) göre bu çalışmanın sonuçları yüksek bulunmuştur. Sonuçların diğer çalışmalardan yüksek olması sevindirici olsa da, bilgi düzeylerinin yeterli olmaması, bildiklerini kendi yaşıtları için uygulayamamaları kadın ve toplum sağlığı açısından üzücüdür.

Araştırma kapsamına alınan kadınların HIV/AIDS hastalığı ile ilgili düşünce ve tutumları incelendiğinde, kadınların %75.8'i HIV/AIDS ile ilgili eğitim verildiğinde eğitime katılabileceğini belirtmiştir. Bu sonuç, kadınların HIV/AIDS ile ilgili verilecek eğitimlere açık olması ve bu konudaki istekliliklerini göstermesi açısından sevindirici bulunmuştur.

HIV enfekte hastaların herkes gibi insan haklarına sahip oldukları, kişisel hakları bulunduğu, çalışma, eğitim, bilgi edinme ve seyahat özgürlüğü haklarının bulunduğu unutulmamalıdır. Onlarla aynı ortamda bulunmaktan çekinmek, dışlamak, kınamak yerine kendilerine ihtiyaçları olan dostluk ve yakınlık gösterilmelidir. HIV enfekte hastalara gösterilmesi gereken davranış biçimini bu şekilde tanımlanmakta ve sürekli vurgulanmaktadır (1,11). Bu doğrultuda bakıldığından, kadınların yarısından fazlasının HIV enfekte bireyin toplumdan uzaklaştırılmaması gerektiğini, HIV enfekte bir arkadaşına dokunup sarılabileceğini ifade etmesi kadınların cevaplarının istendik düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu araştırmamanın sonuçlarının diğer araştırmaların sonuçlarından yüksek olduğu görülmektedir (7,15,20). Bu çalışmadaki sonuçların yüksek bulunması kadınların HIV/AIDS'li bireye yaklaşım ve tutumla-

HIV enfekte hastaların herkes gibi insan haklarına sahip oldukları, kişisel hakları bulunduğu, çalışma, eğitim, bilgi edinme ve seyahat özgürlüğü haklarının bulunduğu unutulmamalıdır

rının istendik düzeyde olduğunu göstermesi açısından sevindirici bulunmuştur.

Sonuç ve Öneri

Sonuç olarak bu çalışmada; kadınların HIV/AIDS hastalığı hakkında bilgilerinin olduğu ancak yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Günümüzün en önemli hastalıklarından olan HIV/AIDS'in daha fazla kişiye buluşmasını engellemek için özellikle hemşire ve ebeler tarafından başta kadınlar olmak üzere toplumun her kesime HIV/AIDS hastalığı ile ilgili sağlık eğitimlerinin verilmesi ve korunmanın önemini anlatılması önerilmektedir.

Kaynaklar

1. The Status and Trends of the Global HIV/AIDS. Pandemic XI. International Conference on AIDS Final Report, (7), 1997.
2. Yıldırım RC, Apan T. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin HIV/AIDS Konusundaki Bilgi Düzeyleri. HIV/AIDS Dergisi, 2001; 4 (1): 18-22.
3. Nolte S et al. Prevention of HIV infection in Women. JOGNN, 1993; 22(2): 128-133.
4. Özkan S. AIDS'in Psikososyal Yönleri. 1. Türkiye AIDS Kongresi. İstanbul, 1993, s. 24.
5. Shannon TM. Human Immunodeficiency Virus (HIV), Women's Primary Health Care, Washington D.C., American Nursing Publishing, 1995, pp:11-25.
6. Whipple B. Issues Concerning Women and AIDS. Sexuality, Nursing Outlook, 1992; 40(5):203-205.
7. Yazıcı S. 15-49 Yaş Grubu Evli Kadınların AIDS Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Saptanması. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 1999; 3 (1): 48-54.
8. Tümer A, Ünal S. HIV/AIDS Epidemiyolojisinde Gelişmeler ve Korunma. Sted, 2003; 12 (1): 15-18
9. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü Bulaşıcı Hastalık- lar Kontrolü Daire Başkanlığı Zührevi Hastalıklar Şubesinin Verileri, <http://www.saglik.gov.tr>. AIDS, 2006. (online:14.03.2007)
10. Felek S. Sistemik İnfeksiyon Hastalıkları, İstanbul, Nobel Tıp Kitapevleri Ltd. Sti, 1997, s.331-332
11. Gürses D. AIDS ve Kadın: Sosyolojik Bir Yaklaşım, 1. Türkiye AIDS Kongresi. İstanbul, 1993, s.56.
12. Erbaydar S. Risk Faktörleri ve Bulaşma Yolları. 1. Türkiye AIDS Kongresi. İstanbul, 1993, s. 1-2.
13. Bakar C ve ark. Ankara İli'nde Beş Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezine Başvuran 15 Yaş ve Üzeri Kadınların AIDS Konusundaki Bilgi Düzeyleri. Sağlık ve Toplum Dergisi, 2003; 13(1):87-92.
14. Savaşer S. Lise Öğrencilerinin AIDS'e Bakışı. Hemşirelik Formu Dergisi, 2000;3 (4): 1-8.
15. Güler N, Yılmaz M. Sivas Çimento Fabrikasında Çalışan İşçilerin AIDS Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. HIV/AIDS Dergisi, 2001; 4 (2): 62-66.
16. İçli G, Yalçın N. Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakültesi Öğrencilerinin AIDS Hakkındaki Bilgi Düzeyleri. HIV/AIDS Dergisi, 2002; 5 (1): 25-29.
17. Sırmatel F ve ark. Üniversite Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin AIDS Hakkındaki Bilgilerinin Değerlendirilmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 1995; 17 (2): 128-132.
18. Okan N, İrgil E. Sağlık Personelinin AIDS Konusundaki Bilgi ve Tutumları. 1. Türkiye AIDS Kongresi. İstanbul, 1993, s.84.
19. Ekuklu G ve ark. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin HIV/AIDS Konusundaki Bilgi-Tutumları ve 1996'dan Bu Yana Değişimi. 8. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Kitabı. Cilt 1. Diyarbakır, Dicle Üniversitesi Basımevi, 2002, s. 347-351.
20. Önder ÖR, Sarı N. Ankara'da Kuaför ve Güzellik Salонlarında Manikür-Pedikür ve Epilasyon Uygulayan Personelin HIV/AIDS Konusundaki Bilgi ve Tutumları. Sağlık ve Toplum Dergisi, 1999; 9 (2): 35-40.

TÜRK

HIV/AIDS DERGİSİ

Turkish Journal of HIV/AIDS

2007 ÖDÜLÜ

Türk HIV/AIDS Dergisi Yayın Kurulu ülkemizde HIV/AIDS hastalığı alanında yapılan araştırmaları, çalışmaları desteklemek amacıyla her yıl, o yılı kapsayan araştırmalar arasından bir yaziya ödül verilmesini kararlaştırmıştır.

Ödül için belirlenecek yazılar araştırma yazıları ve özgün olgu sunumları arasından belirlenecek ve o yılın son sayısında açıklanacaktır.

Seçilen en başarılı yazının birinci isim yazarı o yıl yapılacak HIV/AIDS kongre ya da eğitim programlarından birine dergimizin davetlis이 olarak katılacaktır.

